

ШАХМАТНА МИСЪЛ

СЪДЪРЖАНИЕ

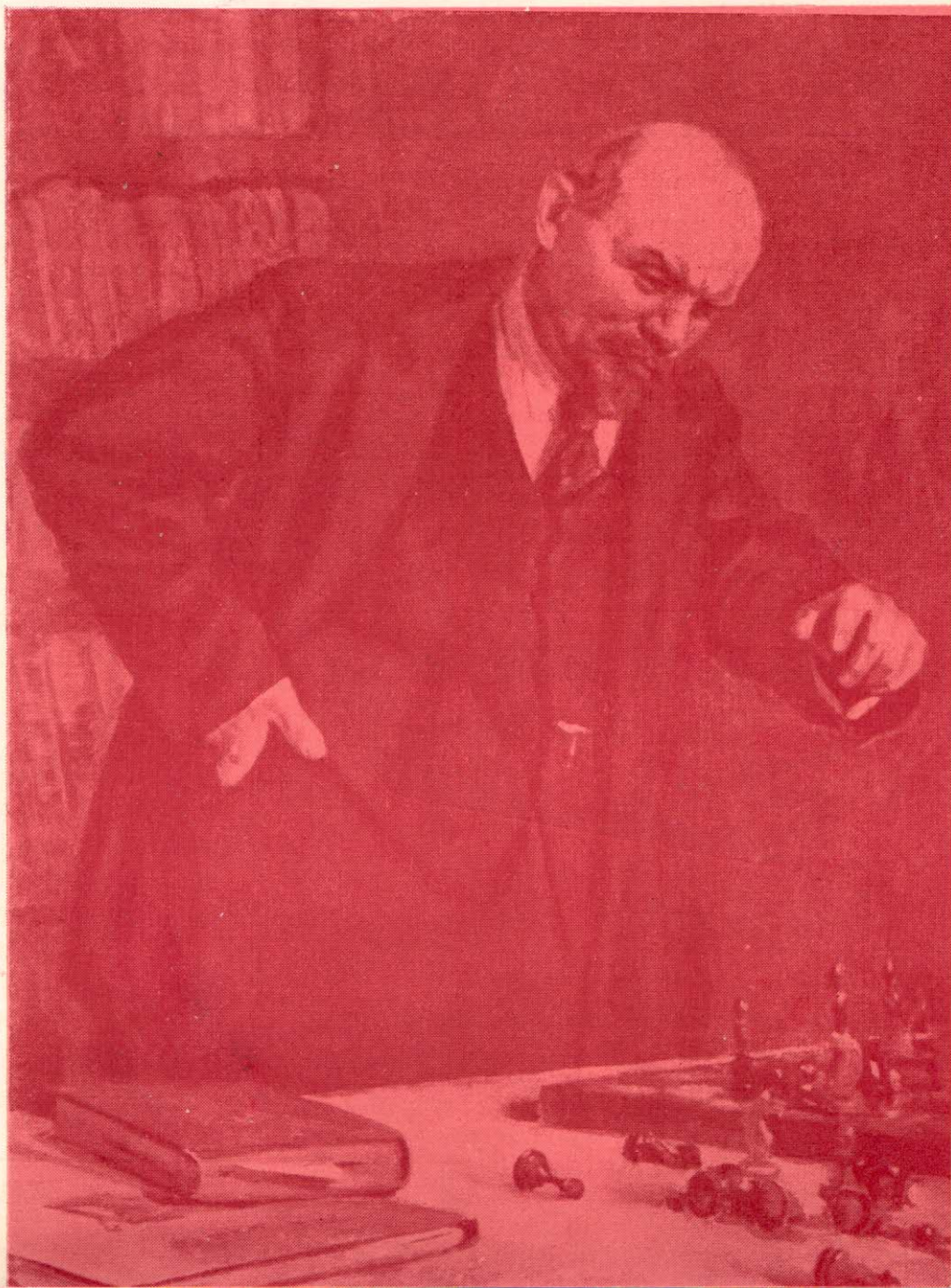
В светлината на Великия октомври ☆ Нова глава в историята на световните първенства ☆ Рамо до рамо с лидерите ☆ Турнирът в Сараево ☆ Традиционната среща Белград—София ☆ Комбинации ☆ Теоретични бележки по зоналния турнир

ПАРТИИ

Нелер — Асенова
Асенова — Хаузнер
Иванова — Родзант
Цветков — Смаилбегович
Христов — Йорданов
Смислов — Филип
Ивков — Алстер
Д-р Еве — Фишер
Квятковски — Чериковски

На снимката:

От картина на П. Судакова
Ленин по време на отдик

ОЛЕГ НЕЙКИРХ — ЗАСЛУЖИЛ МАЙСТОР НА СПОРТА

С решение на Комитета за физкултура и спорт при Министерския съвет на републиканския първенец по шахмат международния майстор Олег Николаев Нейкирх е дадено званието „Заслужил майстор на спорта“.

Името на Олег Нейкирх е добре познато на българските шахматисти. Повече от 20 години той е бил винаги в челните редици на нашето шахматно движение — като състезател и неуморим деятел за пропагандиране и масовизиране на шахмата в нашата страна.

Още в първото си участие в по-голям турнир — държавното първенство през 1936 г. — Нейкирх разкри яркото си шахматно дарование, като зае второ място непосредствено след тогавашния първенец Георги Гешев. Следващите години неговото майсторство укрепва и той се наложи като безспорно един от най-силните български шахматисти. Нейкирх излезе победител в турнирите за държавно първенство през 1937, 1938, 1940 (заедно с Цветков) и 1943 год. Той бе и един от победителите в турнирите за Републиканско първенство през 1948 и 1953 години, а през тази година завоева отново званието републикански първенец.

Безспорно неговият най-голям успех е разделянето на 2—4 място в зоналния турнир за световно индивидуално първенство по шахмат, който се състоя през май т. г. в София.

шахматен знак! Гросмайстор Котов интересно и увлекателно описва своя път до гросмайсторското звание, запознава ни с най-силните светски шахматисти, тяхното участие в различните големи светски и международни турнири, международните им срещи в различни страни, с борбите им за световното първенство. Читателят намира в тази книга обяснения много въпроси, които са го вълнували като шахматист, запознава се с интересни епизоди от турнирната борба и живота на най-силните шахматисти на нашето време. Една хубава книга, от която всеки любител на шахмата ще остане доволен!

Книга начинаещего шахматиста от Г. Я. Левенфиш. Изд. „Физкултура и спорт“, 1957 г., 397 стр. Подвързана. Цена 8*16 лв. Книгата представлява пълен системен курс за начинаещия шахматист. Обяснен са всички правила на шахмата и основните принципи на шахматната стратегия и тактика. Достоинство на книгата е добрата систематика и вещият педагогичен подход на автора.

БИБЛИОГРАФИЯ

Терминология на шахматната игра от Александър Кипров, 94 стр., издание на Държавно издателство „Медицина и физкултура“ — София, 1957 г. Цена 1*75 лв. Съдържа около 900 думи и изрази, употребявани в българския език за понятията и елементите на практическата шахматна игра и шахматната композиция. Илюстрирана е с около 100 диаграми. Книгата излиза по хубавия почин на ЦНИФК за издаване на речници по терминологията на спортните дисциплини.

В „Терминология на шахматната игра“ за първи път се уточняват и обясняват шахматните термини в българския език. Авторът се е справил с трудната си задача с голяма въискателност и дълбоко познаване на материята.

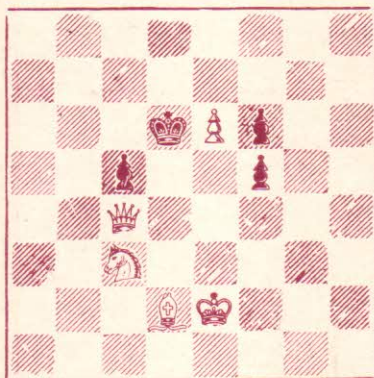
Макар и да заявява скромно в предговора, че „книгата представлява терминология, а не енциклопедия“, той е успял с минимум словесен материал и добре подбрани примери да обясни достатъчно пълно елементите и понятията в шахмата, така че по съдържание книгата има характер на кратка енциклопедия на шахмата.

Книгата на А. Кипров е един напълно оригинален труд в световната шахматна литература и представлява ценен принос към шахматната и нашата езикова култура.

Записки шахматиста от Александър Котов, Изд. „Молодая гвардия“, Москва, 1957 г. 333 стр., подвързана. Цена 5*20 лв. Една оригинална шахматна книга без нито една диаграма и нито един

В ЧЕСТ НА СЪВЕТСКИЯ СПЪТНИК

Вл. Рангелов
XI. 1957 г.

Мат в 3 хода

ФИЗКУЛТУРА И СПОРТ

Физкултурници, спортисти,
ТЪРСЕТЕ И ЧЕТЕТЕ ИЛЮСТРОВАНОТО
СПОРТНО СПИСАНИЕ

„ФИЗКУЛТУРА И СПОРТ“

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА ЕДИНСТВЕНОТО У НАС
СПОРТНО СПИСАНИЕ. АБОНАМЕНТИ ПРИЕМАТ
ВСИЧКИ ПОЩЕНСКИ СТАНЦИИ В СТРАНАТА

ШАХМАТИСТИ,
Подновете абонамента си за

„ШАХМАТНА МИСЪЛ“ за 1958 г.!

Пропагандирайте списанието пред вашите другари! Абонирайте библиотеката на вашето предприятие, вашия физкултурен колектив!

Абониране чрез местните пощенски станции и павилиони на РЕП

Годишен абонамент (12 книжки) — 30 лв.
Полугодишен абонамент (6 книжки) — 15 лв.

ШАХМАТНА МИСТЪЛ

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ СЪЮЗ
ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ

Книжка десета
Година десета — 1957 г.

20 Копии
1957 г.
Иван Велешки

В СВЕТЛИНАТА НА ВЕЛИКИЯ ОКТОМВРИ

Отдалечават ни четири десетилетия от героичните дни на Великата Октомврийска революция, а все по-ярко сияе подвигът на руските трудещи се, които, вдъхновявани и водени от своята Комунистическа партия, прочистиха една шеста част от земната твърд от плесента на капитализма и поставиха основите на първата социалистическа държава в света. И все по-ярко се откроява величието на този подвиг, защото той е начало на едно грандиозно дело, начало на нова епоха в историята на човечеството — епохата на загиането на капиталистическата система и угвбждаването на социализма.

Четиридесет години в мащабите на историята представляват само зората на тази епоха, а ето че в страната, където пробляснаха нейните първи лъчи, цъфти вече една нова, огромна култура, развиваща се с невероятен размах и устрем. Ние виждаме какво значи трудещите се да се освободят от веригите на капитализма, да станат господари на средствата за производство, да впрегнат своите сили в мирен съзидателен труд. Виждаме това не само в грандиозните успехи на съветските хора, но и навсякъде, където победно се развява червеното знаме на Великата Октомврийска революция. Виждаме го в стремителния възход на нашата Родина, в развитието на всички социалистически страни и затова гледаме с увереност и оптимизъм към бъдещето, към светлия ден на изгражданата се нов свят. Ето защо нашият трудов народ посреща с ентузиазъм и творчески подем големия празник на годишнината от Великата Октомврийска революция. Този ентузиазъм намира израз в стремеза към още по-високи достижения във всички области на нашия стопански, обществен и културен живот. Този стремез се проявява и на фронта на нашата физическа култура и спорт.

Усилената организационна физкултурна и спортна дейност предшествува големия празник на победата на социализма. Под лозунга „В чест на Великата Октомврийска революция“ се организират масови спартакиади, мачове, турнири и състезания по всички спортни дисциплини. Напрягат сили спортистите за нови победи, за още по-високи достижения в спортното майсторство. В чест на Великата Октомврийска революция се проведеха и турнирите за излъчване на групата най-силни шахматисти на Републиката — полуфиналите за Републиканско първенство.

Идеите на Великата Октомврийска революция осветяват пътя на човешкия прогрес. Тяхното тържество носи мир и социализъм, а това са първите условия за културен напредък, условия за развитието и на физическата култура и спорта.

В социалистическото Обществото всички завоевания на културата принадлежат на народа. Затова и физическата култура и спортът имат масов народен характер. Това именно дава мощта на физкултурното движение в Съветския съюз и другите социалистически страни.

Още в първите години след Великата Октомврийска революция, когато раните, получени в нея и в борбата срещу интервентите, не бяха още заздравили, младата съветска държава прояви своите майчини грижи за развитието на физическата култура и спорта. На 12 юли 1925 г. ЦК на Комунистическата партия на СССР излезе с постановление, в което се каз-

ва: „Физическата култура трябва да съставлява неразделна част от общополитическото културно възпитание и образование и трябва да се включи в общия план за дейността на съответните обществени и държавни организации и учреждения“. Няколко години по-късно (1929) ЦК на КП на СССР излезе с ново решение за по-нататъшното развитие на физическата култура и спорта, в което се наблягаше върху въпросите за масовостта и научните методи на работа в тази област. На 27 декември 1948 г. бе публикувано постановление на ЦК на КП на СССР, с което на възмъжалото вече физкултурно движение се поставяха нови задачи във връзка със спортното майсторство и завоюване постижения от световен мащаб. В тези документи е изразено комунистическото схващане за мястото на физическата култура и спорта в културния бит на социалистическото общество и нейното значение, като средство за възпитание и всестранно развитие на човека.

В съгласие с това схващане е определено и мястото на шахмата като културна проява и спорт на ума в системата на физическата култура и спорта в Съветския съюз. Милиони учащи и трудещи се играят шах в Съветския съюз, при това на високо теоретическо и творческо ниво. Развитието на шахмата там е поставено на научни начала. Във висшите учебни институти за физкултура и спорт има катедри, в които се преподава теорията на шахматната стратегия и тактика. Издават се шахматни списания и книги, в които са отразени постиженията на съветските майстори на шахматното изкуство.

Шахматното творчество в Съветския съюз се ползува с висока обществена оценка. „Отдавна шахматът се е утвърдил у нас като един от важните фактори за културното възпитание на масите... Ние ценим тази мъдра „игра“, стояща на границата между науката и изкуството, защото тя съдържа богати елементи на художествено творчество“ — пише в „Правда“ от 29. 8. 1936 г. Големите турнири в Съветския съюз се провеждат в едни от най-хубавите концертни и театрални зали. Родоначалникът на съветския шахматен етюд Григориев е удостоен със званието „заслужил деятел на изкуствата“, а неотдавна бившият и настоящият световни шампиони Михаил Ботвиник и Василий Смилов бяха наградени с най-високото отличие — ордена Ленин. И не случайно съветските шахматисти днес владеят всички световни титли по шахмат.

Развитието на шахмата във всички времена е следвало общото културно развитие на народите и успехите на шахмата в Съветския съюз са безспорно още едно доказателство за превъзходството на социалистическата култура и социалистическия обществен строй над изхабената и отречена отдавна от живота загиваща капиталистическа система на експлоатация и колониален робски гнет.

Шахматът и физкултурата и спортът изобщо в нашата страна се развиват по примера на шахмата и физическата култура и спорта в Съветския съюз в единство с обществените и лични стремления на нашия трудов народ към мир, дружба между народите и социализъм по пътя, огряван от светлите принципи на Великата Октомврийска революция.

НОВА ГЛАВА В ИСТОРИЯТА НА СВЕТОВНИТЕ ПЪРВЕНСТВА

Н. МИНЕВ

НА ЧЕТИРИ ФРОНТА

През м. септември почти едновременно се състояха четири големи международни състезания, в които нашите първи шахматисти взеха участие. В Емен — Холандия републиканската шампионка Вилка Асенова и международната майсторка Антония Иванова, водени от шахмайстора Н. Минев отстояваха честта на родния шахмат в първото световно отборно първенство за жени, в Гота — ГДР нашият републикански шампион Олег Нейкирх зае призово място в състоялия се там силен по състав международен турнир, с успех се представи и международният майстор Александър Цветков, който също завоюва призово място в малкия, но силен по състав турнир в Сараево, отбор на София игра в Белград и Ниш традиционна приятелска среща с шахматните отбори на тези градове. Следващите страници описват борбата.

Без предистория

Редно е, когато се пише за едно световно първенство, да се спомене за предидущите, кои са били носители на титлата и кой ще я защитава сега. Но за световното отборно първенство за жени, което се състоя от 2 до 20 септември т. г. в Емен — Холандия, не може да се даде никаква историческа справка, освен че хубавата, отдавна породила се идея за това интересно състезание беше облечена в решение на ФИДЕ, на неговия XXVII конгрес, състоял се в Москва миналата година и че това решение бе въплотено в дело за първи път в гостоприемната „шахматна“ Холандия. Межy най-добрите 42 шахматисти на 21 страни от цялото земно кълбо: световната шампионка О. Рубцова — СССР, м. м. К. Зворикина — СССР, Е. Келер Херман — ГДР, Причард и Траймер — Англия, Г. Гресер — САЩ, Хрушкова Белска — Чехословакия, Холуй — Полша, Шолде де Силан — Франция, Кертеш — Унгария, Риндер — ГФР и др., с чиито имена ще бъде на-

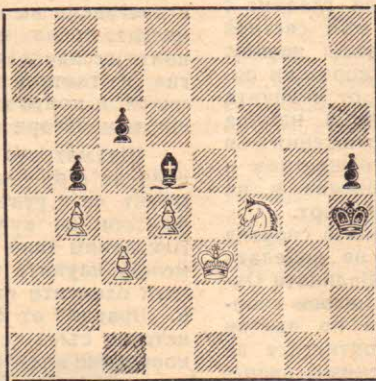
сита първата страница на това епохално за развитието на шахмата сред жените състезание, бяха и българските представители — републиканският първенец за 1957 г. Бенка Асенова и м. м. Антония Иванова-Бобоцова.

Борбата

Отборите бяха разделени в три полуфинални групи от по 7 отбора. Първите три от всяка група попадаха във финала, а класираните се на 4 и 5 място — в I квалификационна група. Малкият състав на групите и малкият брой на дъските (само две), направи полуфиналите много нервни и всяка партия почти решителна. Това, а и малкият брой на финалистите (трябваше да са както при мъжете 12, а не 9 отбора) стана причина отборите на САЩ, Чехословакия и Полша, които не са по-слаби от отборите на Холандия и ГФР, да не заемат полагаемите им се места.

Нашият отбор попадна във II група. Задачата да се влезе във финала беше разрешена сравнително леко — виж таблицата за личните резултати. Тук трябва да се отбележи отпадането на САЩ, което показва, че разпределението на силните отбори в групите не е почитавало на достатъчно реални предвиждания.

В първа група след драматична борба отпадна Чехословакия. Класирането зависеше от изхода на отложената партия Вайден Вейн (Дания)—Хрушкова Белска (Чехословакия).

Оказа се, че белите са записали форсирано печелившия ход 1. К:д5! Черните не могат да вземат коня защото след 1. ... cd 2. Цf4 Цh3 3. c4!! dc 4. d5 бялата пешка излиза дама.

В трета група отпадна силният отбор на Полша поради по-лош бергеров коефициент.

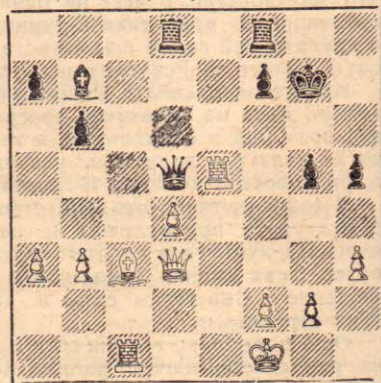
На финала борбата се разви извънредно оспорвано. До последния кръг безспорният фаворит на турнира — отборът на СССР трябваше да преодолее опасно съперничество на ГДР и Румъния. Изходът на борбата се решаваше буквално във всяка отделна партия. Тук именно проличаха превъзходните морално-волеви качества на съветския отбор, който спечели решителната среща с отбора на ГДР в предпоследния кръг с 15:05.

Победителите

Още една световна титла стана притежание на безспорно най-силната по шахмат страна в света — СССР. Световната шампионка Олга Рубцова не бе в най-добрата си форма и трябваше да отстъпи на първа дъска индивидуалното първенство на Едит Келер Херман, но затова пък в решителната среща тя я победи и фактически с това осигури крайната победа за отбора на СССР. Играештата на втора дъска в съветския отбор К. Зворикина постигна най-добрия резултат между всички участнички и получи определената специална награда на кралицата на Холандия.

Отборът на ГДР даде всичко, на което е способен. Особено трябва да се отбележи отлична игра на индивидуалната победителка на I дъска Едит Келер Херман. Нейните великолепни партии с Причард, Погоревич, Силедмен показваха, че тя е една от най-силните шахматистки в света.

За мнозина беше изненада блестящото класиране на Румъния на второ място и то по точки наравно с отбора на СССР (отборът на СССР е обявен за световен първенец, защото според предварителното решение на ФИДЕ има повече победи). Румънските състезателки Погоревич и Теодореску проведоха с голям устрем турнира и особено последните три кръга, в които набраха рекорден брой точки 6 от 6 възможни! В полуфинала те бяха още смутени, имаха и известен шанс. Например куриозно завърши партията Касиди (Ирландия)—Теодореску (НРР).

Черните играха 24. ... Д:е5? и белите се предадоха, тъй като след 25. de Т:d3 губят топ А 25. d5!! печелеше

№	Участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	т.	м.
1	СССР	3	1	1 1/2	1	1	1 1/2	1 1/2	2	10 1/2	1	
2	Румъния	1	3	1 1/2	1	1	2	1 1/2	2	10 1/2	2	
3	ГДР	1 1/2	1	3	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1	1 1/2	10	3	
4	Унгария	1	1	1 1/2	3	1 1/2	1	1 1/2	1 1/2	8 1/2	4	
5	България	1	1	1 1/2	1 1/2	3	1	1	0	2	8	5
6	Югославия	1	0	1 1/2	1	1	3	1 1/2	2	1 1/2	7 1/2	6
7	Англия	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1	1 1/2	3	1	1 1/2	7	7
8	ГФР	1 1/2	0	1	1 1/2	2	0	1	3	1	6	8
9	Холандия	0	0	1 1/2	1 1/2	0	1 1/2	1 1/2	1	3	4	9

РЕЗУЛТАТИ НА БЪЛГАРСКИТЕ СЪСТЕЗАТЕЛКИ

№	Участници	Полуфинал					Финал						Общо			
		Унг.	Австр.	ГДР	Люкс.	САЩ	Шотл.	ГДР	Англ.	Рум.	ГФР	Хол.		Югосл.	Унгар.	СССР
1	Асенова	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1/2	0	1/2	0	1	1/2	1	1/2	8 1/2
2	Иванова	1	1	1/2	1	1/2	1/2	0	1	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	8 1/2

партията! Куриозен случай, когато състезател се предава в печеливша за него позиция! На финала обаче румънските шахматисти показва истинските си възможности. Тук вече нямаше „шанс“, а уверена целеустремена игра. „Сякаш румънците доведоха нови, много силни състезателки“ — казваше на шега водачът на поляците Литманович.

Ние

Можеше ли нашият отбор да се класира по-напред? Неочакваната загуба срещу ГФР с 2:0 затрудни задачата на нашите състезателки и подби до из-

вестна степен тяхното самочувствие. В тази среда Асенова изпусна на няколко пъти печалба и накрая вместо да се примири с реми чрез повторение на ходовете, в желанието си да спечели, записа ход, който губи топ, а Иванова, в по-добра позиция загуби поради един невнимателен ход. Но въпреки това резултатът можеше да бъде още по-добър, ако на нашия отбор като колектив не липсваше онова, което изведе румънците напред — целеустременост. Така в края на турнира Иванова престана да се интересува от класирането на българския отбор. Вместо да се опита да събере максимален брой точки срещу

сравнително по-слабите състезателки на втора дъска, тя предпочиташе, без да се допитва до водача, да се съгласява на „гросмайсторски“ реми в позиции, пълни с борба. А състезателката Иванова е показвала не веднъж, показва в отделни партии и в Емен, че има достатъчно сили да се бори и срещу най-силни противници. В същото време Асенова във всяка партия влягаше всичките си сили, доказвайки, че е равностойна на най-добрите. Нейните най-ценни постижения са борческите реми срещу световната шампионка О. Рубцова и срещу индивидуалната победителка на 1 дъска м. м. Едит Келер Херман.

Първото световно отборно първенство е вече история. Нашите състезателки заеха почетно място в челната група. Но ние имаме сили да бъдем и по-напред. Следващото световно отборно първенство вероятно ще се проведе на по-голям брой дъски — 3 или 4. Необходимо е от рано нашите първи шахматисти да заработят системно, за да могат следващия път да заемат още по-предно място.

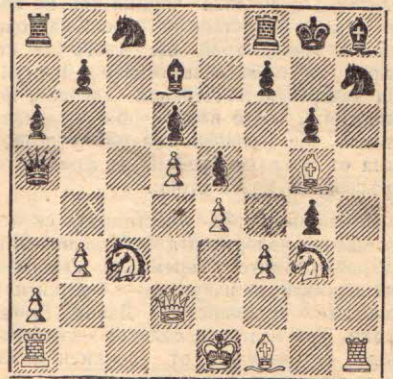
РАМО ДО РАМО С ЛИДЕРИТЕ

ЗАХ. СТАНЧЕВ

— Времето се измениха... Такава държава като България, която до преди двадесет години не се и бележеше на шахматната карта, сега се нареди между първите в шахматно отношение страни — писа през октомври миналата година френският гросмайстор Бернщайн. Високата оценка на уважавания френски гросмайстор бе продиктувана тогава преди всичко от успешното представяне на българските шахматисти на XII олимпиада в Москва.

Припомних си тази ласкава оценка за българския шахмат в Гота — през време на международния турнир, организиран от шахматната секция на Германската демократична република. Турнирът събра извънредно силен състав — трима гросмайстори (Бронщайн, Пахман и Филип), седем международни майстори и шест национални майстори и до момента бе безспорно най-силният международен турнир, проведен през годината в Европа. България бе представена от републиканския ни първенец заслужилият майстор на спорта международния майстор Олег Нейкирх. И той игра така, че отново всички заговориха с уважение за българското шахматно движение. Кръг след кръг, почти до самия край на турнира, Нейкирх вървеше рамо до рамо с лидерите и само неудачният му финиш го лиши от още по-предно място, което отговаряше напълно на показаната игра през време на турнира. Бегъл поглед в таблицата за движение по кръгове ще ни покаже, че Нейкирх до края на турнира нито веднъж не изпусна челната тройка. Във временното класиране след третия кръг той имаше 2.5 точки заедно с Бронщайн, Пахман, Робач и Билек. След шестия кръг пред него бе само Пахман, след деветия кръг Брон-

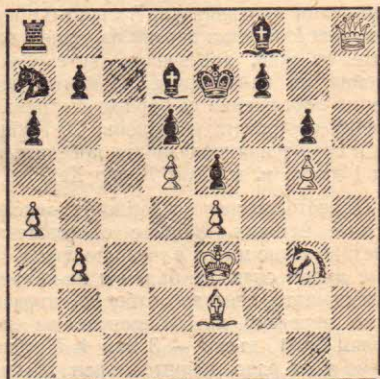
щайн и Васюков бяха с по 6.5 точки, а Нейкирх и Пахман по 6 т. след дванадесетия кръг на първо място се затвърди Бронщайн с 9 точки, следван на една точка от Нейкирх, Пахман и Васюков. Нашият първенец имаше всички шансове да запази това място и в крайното класиране. Противници в последните три кръга му бяха последният в таблицата Бройщедт, Пахман и Билек. Необходими му бяха 2 точки и от второто място нямаше кой да го измести. Но именно сега пролича умората от тежката продължителна борба, към която се прибави, а може би даде и решително отражение, неудачният развой на партията му с Малих от XI кръг. Нейкирх проведе праволинейно атаката на царското крило, без да се спира пред жертви на пешки. Вижте позицията:

Тя се получи след 18-ия ход на черните. Белите са пожертвували вече 2 пешки и сега трябва да вземат още по-смело решение. Последва 19. Дн2!

№	Участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	точки	място
1	Бронщайн /СССР/	♚	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1/2	1/2	0	1	1	1	1	11	1
2	Пахман /Чех./	0	♚	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	10 1/2	2
3	Васюков /СССР/	1/2	0	♚	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1	10	3
4	Нейкирх /Н.Р. ФРГ/	1/2	0	1/2	♚	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	9	4-6
5	Милич /СФРЮ/	1/2	1/2	1/2	1/2	♚	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	9	4-6
6	Билек /УНР/	0	1/2	1/2	1/2	1/2	♚	1	1/2	1	1/2	1	0	1/2	1	1/2	1	9	4-6
7	Филип /Чех./	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	♚	1/2	0	1	1/2	1	1/2	1	1	1/2	8	7-8
8	Робач /Австрия/	0	1/2	0	1/2	0	1/2	♚	0	1	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1	8	7-8
9	Фукс /Австрия/	0	1/2	0	0	1/2	0	1	♚	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	7 1/2	9
10	Урман /СФРЮ/	1/2	0	0	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	♚	1/2	1	1/2	1/2	1	1	7	10
11	Малих /ГДР/	1/2	1/2	1/2	0	0	0	0	0	1/2	1/2	♚	1	1	1/2	1/2	1	6 1/2	11
12	Слива /Полша/	1	0	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	0	♚	1	1/2	0	1	6	12-13	
13	Голд /ГДР/	0	1/2	0	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	0	0	♚	0	1	1	6	12-13	
14	Релщаб /ГДР/	0	0	1/2	0	0	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1	♚	1/2	1	5 1/2	14	
15	Удович /СФРЮ/	0	0	1/2	0	1/2	0	0	1/2	1	0	1/2	♚	1	4 1/2	15			
16	Бройщедт /ГДР/	0	0	0	1/2	1	1/2	1/2	0	0	0	0	0	0	♚	2 1/2	16		

Д: с3+ 20. Od2 Д: а1+ 21. Цf2 Dd4+ 22. Oe3 Д: е3+ 23. Ц: е3 Цg7 24. Д: h7+ — сега започна втората част на партията. Материалното съотношение на силите е почти равно. Важното е, че белите имат инициативата, за да не я изпуснат до...

37. Kf5+! — белите жертвуват една от последните си фигури и когато всички очакват логичен край на една прекрасно проведена партия от нашия първенец, последва 37... gf 38. Df6+ Ce8 39. Oh5 Oe7 40. Д: f7+? (трябваше Dh8+ и на Of8 41. Dg8! с печалба на офицера, а след това леко и на партията). След хода в текста белите наистина спечелиха черния топ на a8, но дамата им остана затворена на това поле и после трябваше дълго да се търси начин за включването ѝ в игра. На доиграването Нейкирх спечели, но енергията, която вложи при анализването, бе толкова голяма, че резервата от сили, необходима за финалните кръгове, се почти стопи.

Безспорно сред участниците се открояваше колоритната фигура на един от най-големите съвременни майстори на шахматното изкуство — бележитият съветски гротмайстор Давид Бронщайн. Той излезе победител — победа, която се очакваше от всички и може би именно затова завоювана трудно. Защото нямаше участник, който да не вложи всичките си усилия, знания и амбиция срещу безспорния фаворит № 1 на турнира. Но на някои това струваше може би доста скъпо, независимо от успеха срещу него. Така Слива успя да спечели срещу Бронщайн, но силите, които той хвърли в тази титанична борба, така го изхабиха, че след това той, както се изрази духовито един от участниците, остана без жили.

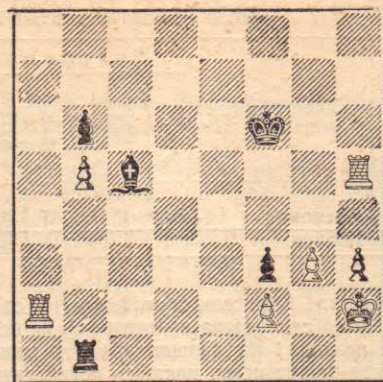
Бронщайн демонстрира истински творчески шах, нямаше партия, в която той да не се стреми към победата, или да прекъсне борбата в позиция, където съществуваше макар и минимална възможност да се играе за победа. Той се впускаше смело в най-главоломни усложнения, играеше с неизчерпаема енергия срещу всекиго, във всяка партия се чувствуваше голямата му любов към шахматното изкуство.

Класираният се на второ място чехословашки гротмайстор Пахман игра равномерно през целия турнир и успе-

хът му е закономерен. Правеше впечатление лекотата с която той провеждаше почти всичките си партии и изключителните му дебютни познания. Третият призвор Васюков не само покри нормата си за международен майстор, но показа и прекрасни качества на турнирен боец — добри теоретични познания, упорит в защитата, находчив при воденето на атаката, върл противник на компромисни миролубиви ремита.

От останалите участници явно под възможностите си се представи чехословашкият гротмайстор Филип, който зае място, неотговарящо на силите му. Съвсем неудачно бе представянето и на талантливия полски майстор Слива, който създаде и един от най-големите курйози на турнира. В следващата позиция (с белите фигури Слива) надали някой би допуснал, че само след един ход ще се предадат именно белите фигури, чието превъзходство е така очевидно, че буди даже недоумение съпротивата на черните (Малих).

Но последва фантастичният ход 45. g4??? и естествено черните не захсъняха да обявят мат — 45... Odb+. Невероятна загуба.

* * *

Организаторите на турнира положиха много усилия за образцовото провеждане на съревнованието. Но трябва да се пожелае едно: такъв силен турнир не бива да се провежда при такъв тежък регламент — пет дни за доиграване на отложените партии и само един почивен ден. Това даде отражение върху нормалния развой на редица партии, не позволи на участниците да разгънат напълно творческите си възможности.

ТУРНИРЪТ В САРАЕВО

АЛ. ЦВЕТКОВ

От 8 до 22 септември в историческото градче Сараево се състоя малък по броя на участниците, но силен по състава си международен турнир, в който участваха 1 гротмайстор, 5 международни майстори и 6 национални майстори. Само румънският международен майстор Чокълтя и аз бяхме чужденците в този турнир.

Не веднаж съм бивал гост на югославските шахматисти, но и този път имах възможност да се убедя в тяхното голямо гостоприемство. Онова обаче, което ми направи особено впечатление, беше големият интерес към шахмата в това сравнително малко градче. Организацията на турнира беше дело на самоинициативата на местните шахматни деятели и ентузиасты. За да съберат необходимите средства, те бяха устроили лотария с предмети, събрани от приятелите.

Турнирът протече много оспорвано. Първото място завоюва международният майстор Пуц от Любляна. Той игра много уверено, не загуби нито една партия и заслужено успя да изпревари такива опитни шахматисти като гротмайстор Трифунович, Караклаич и Чокълтя. Хубаво впечатление оставиха с играта си разделителите II и III място Марич и Чокълтя.

Гротмайстор Трифунович не игра с пълно напрежение. Наистина той не загуби нито една партия, но затова пък спечели само една. Изглежда, той па-

зеше силите си и подготвените дебютни изненади за предстоящия междузопален турнир в Амстердам.

Успех представлява класирането на младия мesteн състезател Смаилбегович, който зае призово място. Той е безспорно един от надеждните млади сили на югославския шахмат. Извънредно активната му изобретателна игра обещава и по-големи бъдещи успехи.

Международният майстор Караклаич, който в последното първенство на Югославия раздели 2—4 място, на този турнир започна твърде несигурно. Във втората половина обаче успя да поправи положението си и, спечелвайки последната партия, зае призово място.

Останалите участници, макар и да са в долната част на таблицата, бяха равностойни и опасни противници.

Организаторите на турнира се бяха погрижили не само да осигурят добри условия за водене на борбата, но и да покажат някои от красотите на своята страна. Екскурзията до р. Босни остави незаличими спомени в участниците.

№	Участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	т.	м.	
1	Пуц	♚	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	7 1/2	1	
2	Марич	♚	1/2	♚	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	17	2—3	
3	Чокълтя	♚	1/2	1/2	♚	1/2	1/2	0	1	1	1	1/2	1/2	17	1—3	
4	Цветков	♚	1/2	0	1/2	♚	1/2	1	1/2	0	1/2	1	1/2	16	4—7	
5	Трифунович	♚	1/2	1/2	1/2	♚	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	16	4—7	
6	Смаилбегович	♚	1/2	1/2	1	0	1/2	♚	0	1	1	1	1/2	0	6	4—7
7	Караклаич	♚	0	1/2	0	1/2	1/2	1	♚	1	1	0	1/2	16	4—7	
8	Козомара	♚	1/2	1/2	0	1	1/2	0	0	♚	1/2	1/2	1	5 1/2	8	
9	Богданович	♚	0	1/2	0	1	1/2	0	0	0	♚	1	1	1	4 1/2	9—10
10	Османагич	♚	1/2	0	1/2	0	1/2	0	1	1/2	0	♚	1/2	1	4 1/2	9—10
11	Удзварлич	♚	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	♚	0	4	11	
12	Минич	♚	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	♚	2	12

ТРАДИЦИОННАТА СРЕЩА БЕЛГРАД—СОФИЯ

Н. ЮЧОРМАНСКИ

Когато на 27 септември, уверени в силите си, потеглихме за Белград, никой не очакваше „шахматната вихрушка“, която се разви в красивата столица на Югославия. И действително, досегашните ни резултати в станалите вече традиционни срещи с белградските шахматисти, особено след равния резултат миналата година в София, не предвещаваха това, което се случи.

Прекалената самоувереност в силите ни още на техническата конференция ни доведе до първата твърде важна грешка. Съгласихме се да играем на 12 дъски, вместо на традиционните 10. По този начин отборът беше лишен от резерви и от треньора си, Мечкаров, който бе включен като състезател.

Първият кръг протече в началото при леко превъзходство за домакините. Очертаваше се ясна загуба само за Богданов, който лекомислено жертвува фигура, като след това цели 40 минути обмисля следващия ход. При приближаване на контролата обаче положението на нашия отбор се влоши. Неочаквано Бобоцов игра неточно и получи по-тежка позиция. С упорита защита той успя да изравни шансовете, но, изпаднал в силен цайнот, допусна грешка и загуби. Пред прага на загуба стоеше и Мечкаров, който неоснователно отклони предложението за реми. Все пак той успя да спаси партията благодарение на цайното на противника си. Третата загуба лойде от Бобеков, който не се ориентира правилно и в тежка позиция просрочи времето. На другите дъски, след упорита борба се получиха равни резултати.

Коларов не можа да устои на великолепната игра на гротмайстор Глигорич, а Богданов и Бобеков, които въобще се представиха зле, и този път загубиха. След бързо опростяване на играта Цветков и Мичев направиха реми, а на останалите дъски се приключи също с равен резултат, но след упорита борба.

Така се стигна до съвсем неочаква-

ната тежка загуба на софийските шахматисти, която белградските вестници коментираха като невероятна, но реална с оглед на показаната игра. Фактът, че от 24 партии нашият отбор не спечели нито една, показва ясно, че той не даде това, което може.

Поместваме партиите от срещата в раздела „Партии за самостоятелен анализ“.

На връщане нашият отбор гостува в Ниш, където победи срещу местния градски отбор със 7:5 : 2:5 т.

Велики личности за шахмата

ИВАН СЕРГЕЕВИЧ ТУРГЕНЕВ

№ 292 Дамски гамбит

В. Мачуский

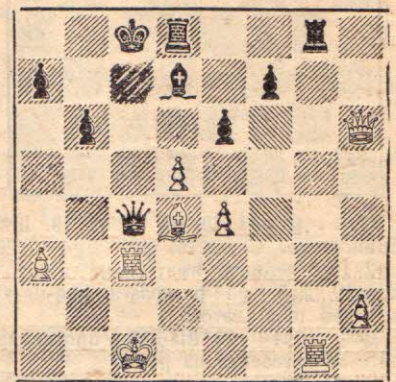
И. С. Тургенев

Париж, 1861 г.

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Кс3 Об4 4. f3 c5 5. a3 0 : c3+ 6. bc Да5 7. Od2 Kf6

Трудно е да си представиш, че това е позиция от партия, играна почти преди сто години! Тя напомня построенията на съвременните дебютни стратегии, които избират модната в наши дни защита Мичцович.

8. Дс2 Od7 9. e4 de 10. fe cd 11. cd Дh5 12. Kf3 Дg6 13. Od3 Д : g2 14. Tf1 Кс6 15. 0—0—0 Kg4 16. Tdel h6 17. d5 Kce5 18. К : e5 К : e5 19. Tg1 Дf3 20. Те3 Дf6 21. Ос3 К : d3+ 22. Д : d3 Де7 23. 0 : g7 Tg8 24. Teg3 0—0—0 25. Де3 b6 26. Д : h6 Дс5 27. Od4 Д : c4+ 28. Тс3

28. . . Т : g1+ 29. Цd2 Д : c3+ 30. Ц : c3 Tg4 31. Дh5 Tf4 32. Де5 Tf3+ 33. Цb2 Tg8 34. Ос3 Оa4 35. Дd4 Tg2+ 36. Od2 Od7 37. h4 Tff2 38. Цс3 Т : d2 39. Дh8+ Цb7 40. h5 ed 41. ed Т : d5 42. h6 Of5 43. Дf6 Тс2+ 44. Цb4 a5+ 45. Цa4 Тс7 46. Цb3 Tb5+ 47. Цa4 Od7. Белите се предават. Ярка заключителна позиция.

М. Ю до в и ч (превод)

Кръг		София	Белград	Кръг	
I	II			I	II
1/2	0	Коларов	Матанович	1/2	1
1/2	1/2	Минев	Глигорич	1/2	1/2
1/2	0	Пъдевски	Трифуневич	1/2	1
1/2	0	Милев	Караджалич	1/2	1
0	1/2	Бобоцов	Неделкович	1	1/2
1/2	1/2	Цветков	Джурашевич	1/2	1/2
0	0	Богданов	Соколов	1	1
0	0	Бобеков	Вукович	1	1
1/2	0	Иванов	Лукич	1/2	1
1/2	0	Мечкаров	Вукчевич	1/2	1
1/2	1/2	Асенова	Тимофеева	1/2	1/2
1/2	1/2	Толорова	Балабан	1/2	1/2
4 1/2	2 1/2			7 1/2	9 1/2
7				17	

„Ще играем по-войнствено“ — такава задача постави треньорът преди започване на втория кръг. За съжаление обаче и този път нашите състезатели играха неубедително. На две дъски Пъдевски — в двустра позиция и Иванов — с преимущество, отклониха предложените им ремита и загубиха — Пъдевски, поради недооценяване контраиграта на противника си, а Иванов — поради цайнот. На други две дъски — Милев и Мечкаров имаха големи шан-

сове за печалба, но допуснаха неточности и вместо те, победата спечелиха противниците им. Коларов не можа да устои на великолепната игра на гротмайстор Глигорич, а Богданов и Бобеков, които въобще се представиха зле, и този път загубиха. След бързо опростяване на играта Цветков и Мичев направиха реми, а на останалите дъски се приключи също с равен резултат, но след упорита борба.

Така се стигна до съвсем неочакваната тежка загуба на софийските шахматисти, която белградските вестници коментираха като невероятна, но реална с оглед на показаната игра. Фактът, че от 24 партии нашият отбор не спечели нито една, показва ясно, че той не даде това, което може. Поместваме партиите от срещата в раздела „Партии за самостоятелен анализ“. На връщане нашият отбор гостува в Ниш, където победи срещу местния градски отбор със 7:5 : 2:5 т.

Иван Сергеевич Тургенев обичаше много шахмата. В своята ранна повест „Нешастна“, която има автобиографичен характер, той пише:

„От ранни години аз се пристрастих към шахмата. Нямах понятие за теорията, но играех нелошо. Веднаж в клуба станах свидетел на продължителна шахматна битка между двама шахматисти, единият от които светлорус млад човек на около 25 години, на мен ми се видя силен. Партията завърши в негова полза. Аз му предложих да се пребори и с мене. Той се съгласи . . . и, шегувайки се, в течение на един час ме срази три пъти подред.

„Вие притежавате способности като шахматист, промълви той с учтив глас, забелязвайки вероятно страданията на моето самолюбие, но вие не знаете дебютите. Трябва да прочетете някоя книжка, Алгаер или Петров . . .“

Прекарвайки лятото на 1853 г. на село, И. С. Тургенев пише на С. Т. Аксаков: „Знаете ли в какво се състои главното ми занимание? Играя шахмат със съседите или дори сам, разучавайки шахматни партии по книги. От упражненията достигнах известна сила.“

В библиотеката на И. С. Тургенев е имало шахматни книги. Той е получавал също така и шахматни списания. По време на своите чести пътувания в чужбина И. С. Тургенев посещавал шахматните клубове и вземал участие в различни състезания.

Френският шахматен печат специално отбелязвал, че И. С. Тургенев, „знаменитият писател, славата на Русия“, редовно посещава шахматното кафе „Режанс“ и е един от организаторите на интересни турнири там.

И. С. Тургенев се ползувал с голяма популярност и между шахматистите в Германия. През 1870 година в Баден се прочел международен шахматен конгрес. За вице-президент на конгреса бил избран И. С. Тургенев.

За охарактеризиране играта на И. С. Тургенев поместваме една от неговите партии:

№ 293 ДАМСКИ ГАМБИТ

КЕЛЕР

АСЕНОВА

Световно отборно първенство за жени,
Емен, 1957 г.

Обяснения от В. Асенова

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Kf3 Kf6 4. Kc3 e6. Покаян за острия вариант Ботвиник — 5. Og5 dc 6. e4 b5 7. e5 h6 и т. н. Белите обаче избират друго продължение.

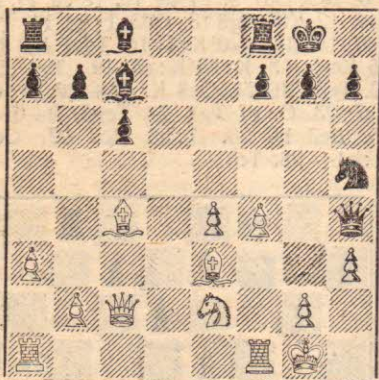
5. e3 Kbd7 6. Od3 Ob4. Тука е възможно още и 6. . . dc 7. O: c4 b5 8. Od3 ab — Меранска система.

7. a3 Oa5 8. Dc2 dc. Ново продължение, което засилва играта на черните. На препоръчаното 8. . . 0—0 е възможно 9. Ke5!

9. O: c4 Oc7 10. 0—0 0—0 11. e4 e5. Черните проведоха успешно дебютната идея e6—e5 и имат добри възможности.

12. de K: e5 13. K: e5 O: e5 14. h3. На 14. f4 следва Dd4+ 15. Ch1 D: c4.

14. . . Kb5! 15. Ke2 Dh4 16. f4 Oc7 17. Oe3. Заплашваше неприятното Ob6+.

17. . . O: h3! 18. gh D: h3 19. Cf2! Единствено. След 19. Oc5 Dg4+ 20. Cf2 Tfe8 черните имат силна атака, а при 19. Dc3 Kg3! разполагат най-малко с вечен шах, затова

19. . . Dh4+ 20. Cf2 Dh3+ противниците се съгласиха на реми.

№ 294 ВИЕНСКА ПАРТИЯ

АСЕНОВА

ХАУЗНЕР

Световно отборно първенство за жени,
Емен, 1957 г.

Обяснения от В. Асенова

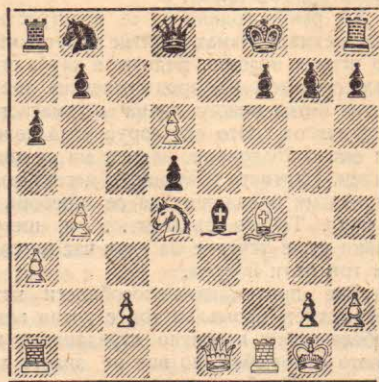
1. e4 e5 2. Kc3 Kf6 3. f4 ef. Слабо продължение. Правилно е 3. . . d5 4. fe K: e4 5. Kf3. Сега се получава цар-

ски гамбит, но с темпо повече у белите, тъй като черният кон трябва да отстъпи на първоначалната си позиция.

4. e5 Kg8 5. Kf3 d5 6. d4 Ob4 7. O: f4 Ke7 8. Od3 Og4 9. 0—0 c5 10. a3 cd 11. Kb5! Начало на план за използване на останалия в центъра черен цар.

11. . . Oc5 12. b4 a6 13. Kd6+! Много по-силно отколкото 13. bc ab 14. O: b5+ Kbc6 15. D: d4 0—0 и черните макар и с пешка по-малко, имат добри възможности за контраигра.

13. . . O: d6 14. ed Kf5 15. De1+! Цф8 16. O: f5 O: f5 17. K: d4 Oe4. Грешка, но и след правилното 17. . . Od7 18. De5 белите трябва да спечелят.

18. Ke6+! fe 19. Og5+ Ce8 20. O: d8 Ц: d8 21. Dh4+ Cd7 22. De7+ Цс6 23. Dc7+. Черните се предават. Те получават мат след 23. . . Цb5 24. Dc5+ Цa4 25. Da5 мат.

№ 295 ДАМСКИ ГАМБИТ

А. ИВАНОВА

РОДЗАНТ

Световно отборно първенство за жени,
Емен, 1957 г.

Обяснения от А. Иванова

1. c4 Kf6 2. d4 e6 3. Kf3 d5 4. e3 Kbd7 5. Od3 c6 6. Kbd2 Oe7 7. b3 0—0 8. 0—0 Te8. Планът за защита, свързан с провеждане на e6—e5, не е достатъчно ефикасен и лесно се осуетява от белите. За предпочитане бе 8. . . b6 с последващо Oc8—b7 и c7—c5.

9. Ob2 Od6 10. Ke5 c5 11. f4 cd 12. ed De7 13. Kdf3. Неточност, тъй като белите изпускат контрола над пункта e4. По-добре бе 13. De2 или 13. Tbl, за да се предотврати размяната на чернополите офицери.

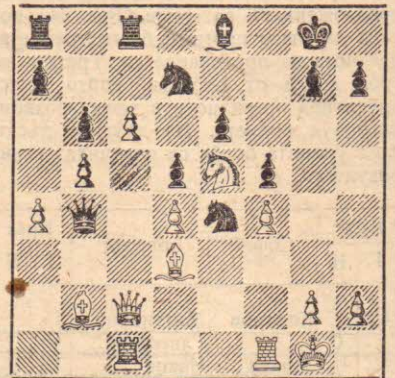
13. . . Ke4 14. De2 f5 15. Tac1 Kdf6. Черните напълно стабилизираха позицията си в центъра и укрепиха цар-

ския си фланг. Все пак белите запазват известно, макар и минимално, преимущество, което се изразява в по-доброто им развитие, владее на по-голямо пространство и пешечно превъзходство на дамското крило. Последното обстоятелство определя и последващия план на игра от страна на белите.

16. c5! O: e5 17. K: e5 Od7 18. b4 Tec8 19. b5 Oe8 20. a4. Само за пет хода настъпва на белите постигна голям успех. Черните са тежко притиснати на дамското крило и предвид неподвижния център не разполагат с никаква контраигра. Единственият им шанс е да търсят размяна на колкото се може повече фигури.

20. . . b6. Много по-добре беше 20. . . Kd7, с цел да се отстрани силният кон e5.

21. c6 Db4 22. Dc2 Kd7.

Този опит за размяна на коня e5 е закъснял и води до загуба на фигура.

23. K: d7. Възможно бе и 23. cd T: c2 24. deD+ T: e8 25. T: c2, но избраният от белите път е още по-сигурен.

23. . . O: d7 24. O: e4 fe 25. Oc3 Dd6 26. cd D: d7 27. Db3 Te4 28. Ob2 Tac8 29. T: c4 dc 30. De3 Dd5 31. Oc3 Tf8 32. Te1. Черните се предават.

№ 296 СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА

ЦВЕТКОВ

СМАИЛБЕГОВИЧ

Сараево, 1957 г.

Обяснения от А. л. Цветков

1. d4 Kf6 2. c4 g6 3. Kc3 Og7 4. e4 d6 5. f3 e5. Този ход дава на белите ясен план на игра. По за препоръчване са следните възможности: 5. . . c6 6. Oe3 0—0 7. Dd2 ab 8. g4 b5 9. h4 h5 10. g5 и т. н. с двустра игра, или 5. . . 0—0 6. Oe3 Kbd7 7. Dd2 c5 8. Kge2 ab 9. 0—0—0 Da5 10. Цb1 Te8 11. g4 b5 — с достатъчна контраигра у черните.

6. Kge2 0—0. Партията Тал—Толуш, XXXIV п-во на СССР, 1957 г. продължи 6. . . Kbd7 7. Og5 c6 8. Dd2 0—0 9. d5 c5 10. g4 a6 11. Kg3 Te8 12. h4 и белите получиха опасна атака.

7. Oe3 c6 8. d5 cd 9. cd a6. Несполучлив план. Черните се ориентират към настъпление на ламския фланг, с което се стремят да потречат на дългата рокада на белите и по този начин да забавят атаката срещу царския им фланг. Белите обаче съвсем нямат намерение да рокират, а пристъпват веднага към атака. Силно и идейно е 9. . . Ke8 с незабавно прокарване на хода f7—f5. Сега черните нямат контрагра и позицията им бърже се влошава.

10. Dd2 b5 11. g4 Kbd7 12. Kg3 Kb6 13. h4 b4 14. Kd1 a5 15. h5 Oa6 16. O: a6 T: a6 17. Tc1. В резултат на грешната стратегия на черните белите получиха голямо позиционно преимущество. Те завладяха линията „с“ и същевременно са в опасно настъпление срещу царския фланг на черните.

17. . . Ta8. Заплашваше 18. Tc6. 18. Dh2 Kc8 19. hg fg 20. g5 Ke8. Спасение вече няма. По-нататък атаката се развива форсирано.

21. D: h7+ Cf7 22. Dh3! Cf8 23. De6+ Tf7 24. D: g6 T: f3 25. Kf5 Dd7. Не може 25. . . Ke7, поради 26. De6+ Cf8 27. g6.

26. Tc2 Cf8. И сега не може 26. . . Ke7, тъй като след 27. K: e7+ D: e7 28. Tc2 черните стават неспасяем мат.

27. Tc2 Ke7 28. Dh5 Tf4 29. O: f4 ef 30. K: g7 K: g7 31. Dh8+ Kg8 32. g6! Kf5. Заплашваше 33. D: g8+ и Th8 мат.

33. Th7 Kfe7 34. Tf7+ Ce8 35. Thh7. Черните се предават.

№ 297 ЕВАНС ГАМБИТ
ХРИСТОВ ЙОРДАНОВ
Кореспондентна партия 1956—1957 г

Обяснения от Ал. Христов

Старинният Еванс гамбит — вярното оръжие на шахматните рицари Морфи, Андерсен, Чигорин, днес има много малко почитатели. Усилията на теоретичите, насочени през последните десетилетия само към откриването на надеждни продължения за черните, се увенчаха с успех дотолкова, че в настояще време някои шахматисти считат идеята на гамбита — жертва на пешка за получаване на бързо развитие, открити линии и силен пешечен център — едва ли не за некоректна. Дали това наистина е така? Настоящата партия не отговаря на този въпрос, но достатъчно ясно показва, че възможностите на белите в това старо, но не и остаряло начало, все още не са изчерпани.

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Oc4 Oc5 4. b4 0: b4. В кореспондентния шах партньорите не са ограничени от шахматния часовник и затова черните спокойно приемат „данайския дар“, още повече, че ходовете 4. . . Ob6 и 4. . . Oe7 им обещаваха само едно съмнително равенство.

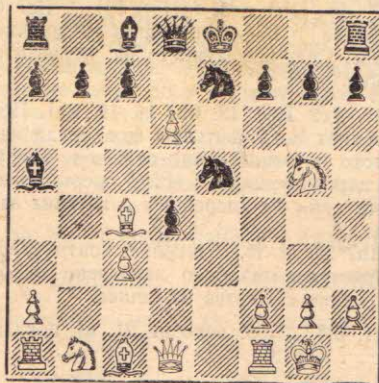
5. c3 Oa5. Според най-новите изследвания най-енергично за черните тук е 5. . . Oe7 6. d4 Kf6! 7. de Kg4 8. Dd5

0—0 Hanp.: 9. h3 Kh6 10. O: h6! ? gh 11. 0—0 d6! 12. ed O: d6 13. Te1 Oe6 14. Dd3 Ka5 15. Ob5 a6 16. e5 ab 17. ed Kb3 ! ± Руг—Олафсон (Лион, 1955 г.).

6. d4 ed. За любителите на варианта 6. . . d6 ще бъде интересно да знаят партията Хачатуров—Биховский, (Москва, 1955 г.), в която след: 6. . . d6 7. Db3 Dd7 8. de de 9. Oa3! Ob6 10. Kbd2 Ka5 11. Db4 c5 12. Db2 K: c4 13. K: c4 Dd3 14. Kf: e5 D: e4+ 15. Cf1 Dd5 16. Db3 De6 17. Te1 Ke7 18. K: f7! белите спечелили леко.

7. 0—0 Kge7. След 7. . . dc 8 Db3 Df6 9. e5! Dg6 10. K: c3 Kge7 11. Oa3! черните попадат под неотразима атака, а на 7. . . d6 може да последва най-просто 8. cd с преминаване към изгодните за белите варианти, получаващи се при 5. . . Oc5. На хода в текста ръководствата дават продължението 8. cd d5 9. ed K: d5 10. Oa3 Oe6 11. Ob5 Ob4 с равенство и отбелязват, че: „На 8. Kg5 следва 8. . . d5! 9. ed Ke5 10. D: d4 f6 11. b3 Ob6 12. Da4+ Dd7 13. Ke6 D: a4 14. O: a4+ Cf7 с преимущество за черните“. Въпреки това, белите играха

8. Kg5 и след 8. . . d5 9. ed Ke5 се опитаха да усилят теоретичния вариант, посредством 10. d6! ?

10. . . cd! Останалите варианти са значително по-слаби. Hanp:

а) 10. . . K: c4? 11. Da4+ Kc6 12. Te1 Ke3! 13. fe 0—0 14. ed с натиск за пешката.

б) 10. . . K7c6 11. cd! K: c4 12. De2+ Cf8 13. D: c4 De8 14. Oa3!

в) 10. . . K7g6 11. f4 K: c4 12. De2+ Cf8 13. D: c4 със силна атака.

г) 10. . . D: d6 11. Oa3! Hanp.: 11. . . Db6 12. De2 f6 13. Kf7 Tf8 14. K: e5 fe 15. D: e5 или 11. . . c5 12. Ke4! Dg6 (12. . . Dc6 13. Ob5!) 13. Ob5+ Od7 14. O: d7+ K: d7 15. K: c5 K: c5 16. O: c5 и положението на черния цар напълно оправдава пожертвувания материал.

11. Ob5+ Od7. Или 11. . . K5c6 (11. . . K7c6? 12. cd Kd7 13. Df3!) 12. Dh5 g6 13. Dh6 Kf5 14. Te1+ Cd7 15. Dh3 Te8 16. Td1 с крайно остра игра.

12. 0: d7+ D: d7 13. cd Kc4? Това обаче е грешка. След правилното 13. . . K5g6! или 13. . . K5c6 белите трябва да положат не малко усилия, за да докажат коректността на избраното от тях продължение.

14. Ka3! d5. Ако 14. . . K: a3 15 O: a3 0—0, то 16. K: h7! или 16. Dh5.

15. K: c4 dc 16. K: f7 0—0! Неприятна изненада. Очаквах само продължението 16. . . Cf: f7 17. Dh5+ g6 18. D: a5 D: d4 19. Tb1!, което ми предлагаше добри шансове за атака. Сега материалното равенство е възстановено, но опасните черни пешки могат всеки момент да започнат победния си ход и белите трябва да играят крайно енергично, за да подържат равновесието. Със следващите си ходове те полгответ движението на „слабата“ пешка d4, което е единственото им шанс.

17. Ke5 Dc7 18. Oa3 b5 19. Tb1 a6 20. f4 Tf8 21. d5 b4! Черните веднага използват разкриването на диагонала „a7—g1“. Сега пешката b4 не може да се вземе, а от друга страна заплаха просто 22. . . Dc5+ с последващо 23. . . D: d5 и положението на белите изглежда твърде опасно. Следващият ход обаче показва, че решителната игра започва едва сега.

22. Cf1. Или 22. d6 Dc5+ 23. Cf1 и после както в партията. Белите обаче искат да подчертаят неуязвимото положение на Oa3.

22. . . Dc5 23. d6 Kd5. На изглеждащата на пръв поглед много силен ход 23. . . Td8 щеше да последва 24. De2! T: d6 25. D: c4+ D: c4 26. K: c4 със спечелена позиция за белите, а след 23. . . Kg6 24. K: g6 hg 25. Del! D: d6 (25. . . ba? 26. De6+ с последващо f5 или Tf3) 26. O: b4 O: b4 27. T: b4 играта е приблизително равна.

24. Dh5. С крайно неприятната заплаха 25. Df7+. За любителите на шахматната композиция следващите няколко хода са истински „таск“ от тактическите идеи.

24. . . Ta7. Принудено, понеже на 24. . . g6 ще последва 25. K: g6!, а на 24. . . Tf8 — просто 25. Kd7.

24. d7 Tf8 25. De8! Началото на една твърде оригинална комбинация. Заплахата 26. De6+ Cf8 27. Kf7+ принуждава следващия отговор на черните, който е необходим за осъществяване на основния замисъл на белите.

25. . . Kc7. Ако 25. . . h6, то 26. Kg6!

26. Dc8. С недвусмислената заплаха 27. d8D.

26. . . Ta8 27. T: b4!

Една позиция, която не се среща всеки ден! Логичният край на комбинацията на белите е 27. . . T: c8 28. dcd T: c8 29. Tb8!! и за да се спасят от мата, черните трябва да върнат дамата — 29. . . T: b8 30. O: c5 и преминат в ендшпила: 30. . . c3 31. Kc6! Tb5 32. K: a5 T: c5 33. Kb3 Tc4 34. g3, който по всяка вероятност е реми. Ето защо черните предпочетоха да спечелят качество:

27. . . O: b4 28. O: b4 D: b4 29. D: c7 c3, но след

30. Kc6 Db5! 31. Tg1 Dd3 се оказва, че и това преимущество е недостатъчно за печалба. Силната бяла пешка d7, подкрепена от двете бели фигури, скована играта на черните, а опитът да се произведе пешката „с“ се пари леко.

* Таск — осъществяване на композиционна идея в максимален брой варианти.

Европейско отборно п-во, Виена, 1957 г.

Обяснения от М. Вълчанов

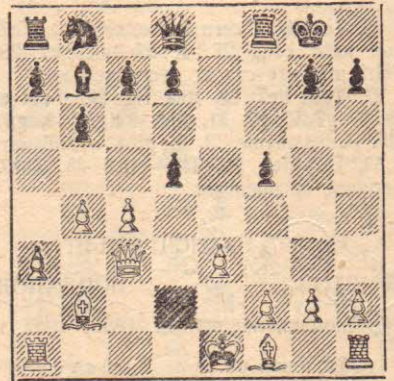
1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. Kc3 Ob4 4. e3 b6. По-често се играе 4. . . c5 — виж статията на д-р Троянеску „Възродени варианти“, бр. 8/1957 г.

5. Kge2 Ke4. Друго възможно продължение е 5. . . Oa6 6. a3 Oe7 7. Kf4 d5 8. cd — виж партията Ломбарди—Керес, Мар-дел-плата, 1957 г., бр. 7/1957 г. или 5. . . Ob7 6. a3 Oe7 7. d5±. С хода в партията Алстер, изглежда, е имал предвид да изпроба предварително подготвен вариант, при който черните получават пешка в повече, но, както се оказва, недостатъчна да компенсира позиционните недостатъци на черните.

6. Dc2 Ob7 7. a3 O:c3+ 8. K:c3 f5 9. d5. Смело гърсене на условията. По-нататъшният развой на партията обаче показва, че черните имат добри перспективи, благодарение изостаналостта на белия цар в центъра.

9. . . K:c3 10. D:c3 0—0 11. b4 11. de би било признание за поражение в избраната дебютна стратегия.

11. . . ed 12. Ob2.

12. . . Df6? Необходимо беше 12. . . De7! и във връзка със заплахата f5—f4 черните получаваха дори по-добра игра. Например: 13. cd O:d5 14. D:c7 Kc6± или 13. Td1 (ако 13. 0—0—0?), то 13. . . a5 или c5 и положението на белия цар не вдъхва доверие! 13. . . f4 14. cd fe 15. D:e3 Df7+. След хода в текста Ивков правилно оценява, че в получаващия се ендшпил шансовете са на неговата страна.

13. D:f6 gf 14. 0—0—0 dc 15. O:c4+ Cg7 16. Thg1 h5 17. Od3 Oe4 18. g4! Не са минали още четири хода от размяната на дамите и се оказва, че черните не само връщат пешката в повече, но и че ендшпилът е безнадменно тежък. Настъпилият прелом в партията изпъква, особено като се има предвид, че в дебюта белите биха изостанали в развитието си, а сега всички техни фигури стоят безупречно, докато черните още не са развили дамския си фланг.

18. . . O:d3 19. gh+ Cj7 20. T:d3 d6 21. Tc3 Ka6. Не, разбира се, 21. . . c5, поради 22. Td3 с материални загуби.

22. Tc6 Tac8 23. h6 Ce6. Белите заплашваха 24. b5 и 25. Tg7+. Сега на 24. Tg7 ще последва 24. . . Tf7.

32. h3 c2 33. Цh2 С последните си два хода белите подготвиха изравняващото продължение 34. d8Д и т. н.

33. . . Dd2 и след

34. d8Д Та:d8 35. К:d8 Т:d8 36. Тс1! противниците се съгласиха на реми.

Крайно напрегната и интересна партия, в която обаче най-интересните замисли останаха неосъществени!

№ 298 СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА СМИСЛОВ ФИЛИП

Европейско отборно п-во, Виена, 1957 г.

Обяснения от В. Прахов

1. d4 Kf6 2. c4 c5 3. d5. Най-силно! Както при 3. Kf3 cd 4. К:d4 d5 5. cd К:d5 6. e4 Kb1!, така и след 3. dc e6 4. Kf3 O:c5 5. Kc3 0—0 черните изравняват.

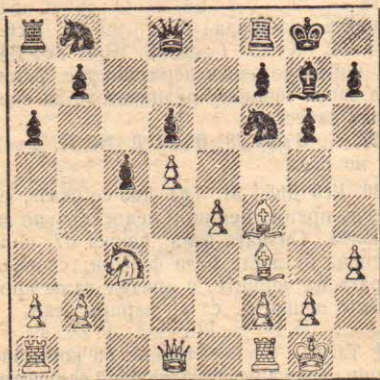
3. . . e6. Друг план за игра, свързан със затваряне на центъра е 3. . . e5 4. Kc3 d6 5. e4 g6 6. Kf3 Og7 7. Oe2 0—0 8. 0—0 Ke8 (Котов—Петросян, XXII първенство на СССР). Черните се стремят да осъществят пробива f7—f5, а белите — да разкрият линии на дамския фланг. Ходовете 3. . . d6 или 3. . . g6 обикновено водят до горния вариант или този в текста — със или без движение на пешката е. Към сложна и малко изследвана позиция, но все пак в крайна сметка изгодна за белите, води Волският гамбит 3. . . b5!? 4. cb a6 5. e3!

3. Kc3 ed 5. cd d6 6. e4 g6 7. Kf3. Равностойни продължения са 7. Oe2 и 7. g3. Сериозно внимание обаче заслужава острият вариант 7. f4, при който белите с жертва на пешка получават продължителна инициатива. Напр.: 7. f4 Og7 8. e5 (достатъчно силно е и 8. Ob5+! Kfd7 9. Od3 и т. н. Виж партията Тайманов—Трифуневич, маж СССР—ФНРЮ, Ленинград 1957 г., бр. 8/1957 г. на списанието) 8. . . de 9. fe Kfd7 10. e6 fe 11. de Dh4+ 12. g3 O:c3+ 13. bc De4+ 14. De2 D:e2+ с две изпробувани в практиката продължения:

1) 15. O:e2 — Микенас—Полугаевски, полуфинал за XXIII п-во на СССР и

2) 15. К:e2 Kf8 16. Og2 Kc6 17. Tb1 К:e6 18. 0—0 Kcd8 и т. н. Зелевински—Либерзон, отборно първенство, Москва, 1957 г.

7. . . Og7 8. Oe2 0—0 9. 0—0 Og4 10. h3 O:f3 11. O:f3 a6 12. Of4.

Резултатите от дебюта, макар и разигран според последната дума на теорията, са по-скоро в полза на белите. Контраиграта на черните на дамския фланг, свързана с пробива b7—b5 е силно затруднена, докато в същото време след Oe2 и Oh2 белите, придвижвайки пешките на царското крило, ще започнат силна атака. Това показва, че целият вариант е трулен за черните. С хода в текста белите препяствуват 12. . . b5, на което ще последва 13. e5 de 14. d6 Ta7 15. O:e5 Ke8 16. O:g7 Ц:g7 17. Ke4±.

12. . . Ke8. Както ще се види от развоя на партията, този ход лишава топа f8 от естественото му поле и се явява загуба на време. Необходимо беше направо 12. . . Te8. Напр.: Tel Kfd7 14. a4 Ke5 15. Oe2 Kbd7 16. Dd2 Kb6 17. Oh2 Kc4 18. Dc2 Ka5 19. Tadt Tc8 и т. н. с контраигра на дамското крило (Фридщайн—Смилга, п-во на ДСО „Буревестник“, Москва, 1957 г.).

13. a4 Kd7 14. Oe2 Dc7. Постава дамата в глуха линия. Значително по-енергичен бе контраударът в центъра 14. . . f5!

15. Tc1 Tb8 16. b3 Kef6. Трябваше да се направи последен опит за прокаране на пробива b7—b5. Напр.: 16. . . Da5 17. Od2 (иначе ще последва b5) 17. . . Dd8 18. Ch1 (18. f4 f5) 18. . . Kc7 с последващо b5 и контраигра на дамския фланг. Сега положението на черните е тежко.

17. Dc2 Tfe8 18. Oh2 h6 19. Цh1. Последният подготвеният ход преди началото на замисления пешечен шурм на царското крило, който черните са принудени да посрещнат с пасивна защита.

Kh7 20. f4 f5. Закъснял контраудар, който среща дълбоко замислено опровержение с жертва на пешка.

21. Of3! Естествено не 21. ef, поради 21. . . O:c3

21. . . O:c3. Принудено. След 21. . . fe 22. O:e4 O:c3 23. O:g6 или 21. . . Tf8 22. ef g2 23. g4 fg 24. O:g4 Kdf6 25. Oe3+ Ch8 26. Tg1 инициативата на белите се развива още по-стремително.

22. D:c3 fe 23. Og4 Khf6. Не променя положението 23. . . Kd16 24. Oe6+ Ch8 25. g4 Dg7 26. f5 Tbd8 27. fg±.

24. Oe6+ Ch7 25. h4. Атаката на белите се развива форсирано и черните не разполагат с удовлетворителна защита.

25. . . Tg8 26. g4. Печалбата на качество само ще облекчи черните.

26. . . h5. Ускорява края. По-голяма съпротива обещаваха 26. . . Dd8 27. g5 h5.

27. g5 Kg4 28. f5 Tgf8. Заплашваше 29. fg+ и 30. Tf7+ с мат.

29. fg+ Ц:g6 30. O:g4 hg 31. h5+ Ц:h5. Не спасява и 31. . . Ц:g5 32. Dg7+ Ц:h5 33. Tg1 Tg8 34. Dh7+ Цg5 35. Tcf1.

32. Dg7 g3 33. O:g3 Cg4 34. Tg1 Th8+ 35. Oh2+ Ch4 36. Tcf1 Thg8 37. Tf4+ Ch5 38. Df7+ Tg6 39. Df5. Черните се предават. Матът е непредотвратим.

